

УДК : 338. 242

DOI: 10.18524/2413-9998/2020.2(45).201487

О. І. Полотнянко,

старший викладач кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональна академія управління персоналом (м. Київ)
вул. Фрометівська, 2, 03039, м. Київ, Україна
e-mail: rinek@onu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ МЕНЕДЖМЕНТ-ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНОСТІ

В даній статті проведено дослідження особливостей розвитку університетської менеджмент-освіти. Розглянута взаємодія менеджмент-освіти і управлінської науки. Визначені головні фактори розвитку сучасного університету і роль університетського професійного менеджменту. Звертається увага на певні процеси, які необхідно практично реалізувати для досягнення більшої якості менеджмент-освіти. Доводиться роль економічної науки і освіти для підготовки управлінських кадрів. Визначаються особливості первинної управлінської освіти. Пропонуються форми спеціалізації управлінської підготовки бакалаврів і магістрів. Проводиться аналіз кадрового складу управлінських кафедр університетів та шляхи його удосконалення. Розглядаються особливості факторів впливу на менеджмент-освіту галузевого і структурно-функціонального характеру. Пропонується розглядати професійний менеджмент як систему, яка має можливості для інноваційної трансформації. Досліджується системний зв'язок «викладач-студент» в контексті інноваційної взаємодії. Звертається увага на характер професійної підготовки викладацького складу університету, який працює з спеціальністю «менеджмент». Доводиться необхідність системної та інноваційної взаємодії «менеджмент-освіти – управлінської науки – бізнес-спільноти». Звертається увага на необхідність розглянути американський досвід діяльності кращих університетів для України. Пропонується для дослідження модель «університет як економічна корпорація». Визначається роль менеджмент-освіти і університетської управлінської науки для створення умов розвитку університету третього покоління.

Ключові слова: менеджмент-освіта; управлінська наука; професійна система менеджменту; професіоналізація управлінської діяльності; первинна управлінська освіта; зв'язок економіки і менеджменту; управлінські кадри; професійна підготовка викладачів; галузева специфіка менеджменту; функціональна специфіка менеджменту; бізнес-спільнота; системна та інноваційна взаємодія; економічна корпорація; університети третього покоління.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні університетська освіта в Україні все більше попадає в коло тих проблем со-

ціально-економічного розвитку, які можна було б назвати пріоритетними. Статистика підтверджує поки зворотне, адже 5,6 % від ВВП в бюджеті України на освіту в 2020 році є показником, який характеризує ситуацію з продовженням кризових явищ в освітньому середовищі і в сфері університетської науки (освіта – 5,9 % від ВВП в 2018 р., 6,2 % від ВВП в 2019 р.) [6]. Відомий англійський поет Р. Кіплінг висловлював думку, що «освіта – найважливіше із земних благ, якщо вона найвищої якості. В іншому випадку вона є абсолютно марною» [4, с. 6]. Якісна освіта в елітному університеті, на думку багатьох дослідників, є системним проявом трьох стратегічних компонентів – реальна концентрація талантів (студентів і викладачів), необхідна і достатня ресурсна база і професійний університетський менеджмент [2; 13, с. 20]. Саме ці пріоритети сьогодні представляють особливу цінність для розвитку університетської освіти і науки, а також для формування інноваційної економіки і сучасного цифрового суспільства. Однак, найбільшою проблемою розвитку сучасних університетів є проблема формування системи професійного університетського менеджменту, який повинен вміти будувати управлінський процес таким чином, щоб повністю сформувати і якісно задіяти перші два компоненти і забезпечити їх системне розширене відтворення.

Таким чином, не заперечуючи розвиток усіх напрямків сучасного технологічного прогресу, який повинен підтримувати на високому рівні університет, потрібно зробити окремих наголос на необхідність якісного розвитку саме управлінської освіти і науки. І тому, продовження дослідження проблем освітньої професійної підготовки управлінських кадрів є сьогодні важливою актуальною проблемою формування інноваційного суспільства в Україні, в якому саме університети мають стати базовими інноваційними центрами цієї діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні проблеми розвитку управлінської освіти все більше стають об'єктом досліджень багатьох українських і зарубіжних авторів, які, в більшості випадків, розглядають діяльність університетів в цілому з певним визначенням тих чи інших пріоритетів, які, на їх думку, є важливими для виходу на більш високий рівень діяльності університетів. Так, активно розглядаються проблеми комерціалізації університетської освіти [2], створення уні-

верситетів світового рівня [13], демократизації університетської освіти [12], управління університетом як суб'єктом ринку [11], філософських ідей розвитку університетської науки [21], структурних змін університетського середовища [3], методів і моделей управління університетом [15] та інші. В той же час, важливо зазначити такі дослідження, які розглядають саме управлінську освіту та її сучасну інноваційну динаміку, - це такі автори як Т. Блуммарт [1], С. ван ден Брук [1], П. Друкер [5], С. Каммінгс [14], Е. Кузнецов [16-18], П. Лоранж [7], Ф. Малік [8], Г. Минцберг [9; 10]. Важливим є те, що ці автори підтримують необхідність розвитку процесу професіоналізації управлінської діяльності, системного перегляду змісту управлінської освіти і її адаптації до сучасних проблем розвитку інноваційної економіки, структурних і якісних змін щодо діяльності університетів в умовах четвертої промислової революції. Але ці усі питання потребують подальшого розвитку і визначення актуалізації та системної адаптації з метою впровадження інноваційних технологій управлінської освіти в університетах України.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є аналіз проблем розвитку університетської освіти (менеджмент-освіти), пошук системних та інноваційних змін існуючого освітнього процесу університетської підготовки менеджерів (програми «бакалавр» і «магістр»), розгляд мотиваційних цінностей щодо механізмів впровадження нових і удосконалення існуючих освітніх технологій підготовки сучасних менеджерів в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Закінчується третє десятиліття як почалася підготовка менеджерів в різних закладах вищої освіти України. За цей період спеціальність «менеджмент» перейшла з групи економічних спеціальностей і була визначена як окрема освітня підготовка в межах галузі «менеджмент та адміністрування». Потрібно зразу відзначити, що спеціальність «менеджмент» по змісту фактично залишилась в лоні економічної підготовки, а її статус як, власне, системи управлінської підготовки поки мало чим може бути сьогодні підтверджений. Навчальні робочі плани, програми навчальних предметів, курсові і дипломні роботи тощо, в більшості випадків, побудовані і практично реалізуються в контексті економічної науки і практики. Не дивлячись на те, що більшість навчальних предметів професійно-орі-

ентованого блоку навчального плану можуть мати управлінську назву, але зміст цієї дисципліни є більше економічним, ніж управлінським. З іншої сторони, досить часто, в системі освітньої університетської підготовки менеджмент порівнюють з підприємництвом, доводячи, інколи, до їх повної тотожності. Наша гіпотеза полягає в наступному – економіка, підприємництво і менеджмент, хоча, на перший погляд, і мають досить справедливо тісний зв'язок, але є все-таки різними сферами професійної діяльності, а значить система освітньої підготовки є також різною. При цьому необхідно зауважити, що економіка досить давно сформувала свою систему наукових, освітніх і практичних знань, підприємництво представляє собою практичну сферу діяльності і все-таки не є прямо напрямком розвитку науки і професійної підготовки, то професійна система менеджменту досі точно не визначена з позицій науково-дослідної бази знань і освітньої підготовки. Менеджменту відводиться дивна роль комплексної, часто хаотично змішаної, методологічно і системно не врівноваженої науки і практики [16, с. 26-27]. Звернемо нашу увагу на певні кроки, які можуть стати, на нашу думку, перспективними щодо виходу з такого положення.

Перше. Менеджмент історично сформувався на базі розвитку трьох наук, а саме економіки, психології і соціології в період модерну, тобто у XX столітті [14, с. 194-200]. Вплив на процес формування і розвитку менеджменту здійснювали різні науки і практики економічної і господарської діяльності, але вплив саме цих трьох наук признається науковою і діловою спільнотою як визначальний. При цьому, вплив економіки на розвиток менеджменту є базовим (необхідним), але не системно достатнім. Це означає, що базовою умовою діяльності менеджменту різних організацій є досягнення цією організацією параметрів необхідної економічної рентабельності та конкурентоздатності. Крім того, усі економічні фактори розвитку організації повинні бути задіяні і системно розвиватися в контексті інноваційної динаміки розвитку суспільства. Але повнота дії економічних факторів не є достатньою, тому що не забезпечує необхідну сучасну якість розвитку організації. Наприклад, дослідження компонентів управлінського процесу і практичний запуск, власне, самого управлінського процесу потребує задіяти процес відновлення і правильного використання ресурсної бази організа-

ції [16, с. 22–24]. Для процесу розширеного відтворення матеріальних, фінансових, людських і інформаційних ресурсів потрібно задіяти весь комплекс дії менеджменту, а не тільки економічних факторів впливу. Розуміючи при цьому, що, наприклад, соціально-психологічні або соціокультурні методи впливу на зростання продуктивності праці людей будуть діяти тільки після економічних методів мотивації. При цьому, чим повніше задіяні економічні методи мотивації, тим більш ефективно будуть діяти соціально-психологічні методи мотиваційного впливу.

Таким чином, економіка та її розвиток як науки, аналітики і практики має прямий вплив на результативність професійної системи менеджменту, але цей вплив повинен бути системно визначений менеджментом організації. Економіка є частиною управлінської діяльності і тільки вона не може забезпечити необхідний і достатній рівень кінцевої результативності. Іншими словами економіка є частиною менеджменту, а не навпаки [16, с. 26–27].

Друге. Існує досить багато нарікань, що університетська менеджмент-освіта не конкретна і не дає виходу на працевлаштування в певних галузях економіки. В цих випадках на першу позицію висувуються необхідність знання галузевої специфіки, а не, власне, знання управлінського процесу, який, в принципі, є індиферентним до галузевого поділу економіки. Для тієї частини експертів, які з цим не згодні, необхідно врахувати обставини і особливості інноваційної трансформації менеджменту в ХХ столітті та зрозуміти нову реальність завдань менеджменту в інноваційній економіці [18, с. 380]. Технологічні особливості тієї чи іншої галузі економіки, зрозуміло, повинні бути відомі менеджменту в цілому, але в конкретному прояві вони з ними знайомляться через інженерні кадри, або представників операційного менеджменту організації. Специфіка управлінської праці була завжди, а сьогодні особливо пов'язана з системою взаємодії людей в процесі виконання ними професійний, виробничих і різноманітних операційних видів діяльності. Така взаємодія є головною ціннісною категорією і якісним показником менеджменту.

Отже, галузева система підготовки управлінських кадрів не є перспективною і від нею необхідно сьогодні відмовитись. Розумі-

ючи технологічне середовище використання професійної системи менеджменту, важливо зосередитися на функціональній специфіці, використання груп методів менеджменту, розвитку організаційного дизайну та сполучних процесів [16, с. 29–31]. В той же час, вже сьогодні необхідно враховувати розвиток процесів четвертої промислової революції і сингулярності при визначенні форм спеціалізації управлінської діяльності [1, с. 17-20]. Важливим завданням менеджменту є його результативна адаптація для вирішення проблем управлінського супроводу процесів формування і розвитку інноваційної економіки та цифрового суспільства.

Третє. Первинна професійна управлінська підготовка (програми бакалавра і магістра) найбільше є об'єктом критики зі сторони відомих спеціалістів-реформаторів у сфері професійного менеджменту С. Каммінгса, Е. Кузнєцова, Ф. Маліка, Г. Мінцберга, Г. Хемела. Так Г. Мінцберг взагалі вважає, що управлінська підготовка випускників середньої школи є даремною тратою часу. Він відмічає, що «намагатися навчити менеджменту того, хто ніколи не керував, - все одно що намагатися викладати психологію тому, хто жодного разу не зустрів іншої людини». І далі, «спроби навчати менеджменту людей, які не мають практичного досвіду, гірше, ніж пуста трата часу, – це принижує саму ідею менеджменту» [10, с. 8]. На думку Г. Мінцберга, «ефективний менеджмент здійснюється там, де зустрічаються мистецтво, ремесло і наука. Але в класі, повному студентів, які не мають досвіду управління, цим компонентам ніде зустрітися – там нічого не треба робити» [10, с. 9]. Ф. Малік доводить необхідність професійної підготовки управлінських кадрів, показуючи приклади повної відсутності саме професійної управлінської підготовки для досить масової діяльності людей [8, с. 77]. Ф. Малік вважає, що потрібно закінчувати дискусію щодо того, чи є менеджмент професією і наукою, чи можна навчитися менеджменту взагалі і які потрібні для цього інтелектуальні здібності людей. Сучасне суспільство чекає від професійного менеджменту якісної діяльності, яка, в першу чергу пов'язана з необхідними компетенціями і практичною результативністю. «Для того щоб кваліфіковано виконувати складні управлінські завдання, безсумнівно, потрібно щось більше, ніж може дати професійна підготовка: талант, здібності, мож-

ливо, трохи удачі і головним чином практика. Але будь-яка людина, яка творчо підходить до менеджменту, працює над собою, підвищує кваліфікацію, – завжди домагається кращих результатів, ніж в разі, якщо б вона цього не робила» [8, с. 83–84]. Е. Кузнєцов в своїх дослідженнях процесу професіоналізації управлінської діяльності доводить необхідність, в першу чергу, системної професійної підготовки менеджерів на протязі усієї їх управлінської кар'єри. Також звертається увага на необхідність формування критеріїв оцінки менеджерів в процесі їх професійного навчання. Е. Кузнєцов пропонує ідею законодавчого і практичного впровадження принципів управлінського конституціоналізму і демократичної меритократії [18, с. 406, 416]. Але специфічною пропозицією Е. Кузнєцова є пропозиція щодо професійної підготовки менеджменту випускників середніх шкіл в університетах України. Так, наша реальність є такою, що в багатьох університетах України ведеться фахова підготовка «менеджменту» з різними варіантами спеціалізації починаючи з першого курсу, хоча на рівні бакалавра і магістра управлінська спеціалізація сьогодні практично уже відсутня. Зміст пропозиції концептуально полягає в тому, що для випускників середніх шкіл, які не мають практичного управлінського досвіду, необхідно спочатку надати фундаментальну економічну підготовку на протязі двох років програми «бакалавр», а потім з певними критеріями відбору сформувавши групи для навчання менеджменту [17, с. 116–117]. Нам здається, що така пропозиція є достатньо слушною, оскільки вона значним чином підвищує професійну якість підготовки менеджерів. Так фундаментальна економічна підготовка, яка є базовою складовою управлінської підготовки, значним чином активізує процес сприйняття студентами необхідних позицій науки, аналітики і практики менеджменту, змістовно і якісно студенти починають розуміти особливості інноваційної динаміки професійної системи менеджменту. Щодо магістерських програм, то вони можуть мати, в першу чергу, формат структурно-функціональної спеціалізації, яка є первинною спеціалізацією управлінського процесу [16, с. 30].

Четверте. Організація процесу навчання, формат навчального плану, гарна назва навчального предмету тощо, – це все має значення тільки тоді, коли є якісний зміст дисципліни навчання і викладач,

який цю дисципліну викладає на рівні сучасних знань науки, аналітики і практики менеджменту. Без контакту з такими викладачами, які є носіями дійсно професійних знань сучасного інноваційного формату, неможливо стати професіоналом і повністю зрозуміти технологію, культуру і філософію вибраної спеціальності. Тому кадровий склад університетський кафедр, які працюють з спеціальністю менеджмент повинен відповідати найвищому рівню професійної підготовки. Насправді, це досить складна проблема, вирішити яку можливо тільки в тому випадку, коли вирішується вона керівництвом університету системно з необхідним забезпеченням ресурсної бази. Але також необхідним елементом цієї роботи є якісний склад студентів, які навчаються на спеціальності менеджмент. Студенти повинні бути відібрані за такими критеріями, які б робили їх здібними до високоінтелектуального навчання, яке будуть пропонувати викладачі університету. Популяризувати зміст управлінського навчання для недостатньо підготовлених до цього навчання студентів є дійсно марною тратою часу. Вирішення таких проблем сучасного розвитку університетів в Україні є завданням також системної політики держави у сфері освіти і науки.

П'яте. Сучасним університетам необхідно створити і впровадити механізми системної взаємодії з бізнес-спільнотою, в першу чергу, у своєму регіоні. Складні умови фінансування університетів державою, можуть і повинні бути доповнені фінансуванням зі сторони бізнесу. Це важливо для розвитку усього університету, але для спеціальності «менеджмент» це є необхідною складовою для фактичного ефективного існування цього напрямку в університетському середовищі. Зрозуміло, що така взаємодія, особливо інтеграційного рівня, може базуватися тільки на умовах взаємної вигоди. Важливу і, мабуть, визначальну роль тут можуть зіграти управлінська наука і система професійного менеджменту університету. Саме вони повинні стати ініціаторами кардинальних змін розвитку усієї університетської науки і її системної взаємодії зі сферою бізнесу. Необхідно провести додаткові дослідження щодо використання американського досвіду розвитку університетів, які сьогодні є найбільше розвинутими у світі по багатьом позиціям наукової, освітньої і управлінської діяльності, хоча і мають низку своїх проблем подальшого розвитку [2, с. 215]. Наприклад, чи можлива для України

модель діяльності університету як економічної корпорації, яка в найбільшій мірі формує умови переходу від державного патерналізму до реальної автономії. Необхідно розуміти, що державна підтримка університетів в Україні вже сьогодні має тенденцію від скорочення фінансування до повної відмови держави фінансово утримувати досить проблемні і малоефективні університети, якість яких з позицій формування інноваційної економіки і цифрового суспільства є досить умовною.

Висновки та пропозиції. Розглядаючи проблеми трансформації університетської менеджмент-освіти, необхідно признати, що потрібні зміни, в більшості випадків, потребують інноваційного і системного підходу. Доказувати необхідність цих змін тим, хто не розуміє, в принципі, про що йдеться мова, є дійсно марною тратою часу. Інноваційною трансформацією менеджмент-освіти повинні зайнятися справжні професіонали, які розуміють сенс цієї роботи, спроможні створити і запустити механізми впровадження цих змін вже сьогодні. Слабкі керівники чекають методичні рекомендації для проведення необхідних змін від сторонніх розробників, сильні керівники завжди спроможні визначити що і як робити особисто, опираючись на свою управлінську команду дійсних професіоналів. Розвиток університетської менеджмент-освіти і управлінської науки дійсно можуть стати реальними факторами системного формування і розвитку університетів третього покоління, які стають в розвинутих країнах дійсно центрами інноваційного розвитку і, в повній мірі, сприяють досягненню розвинутих форм соціально-економічного зростання сучасного суспільства.

Список використаної літератури

1. Блуммарт Т. Четвертая промышленная революция и бизнес: Как конкурировать и развиваться в эпоху сингулярности / Тью Блуммарт, Стефан ван ден Брук при участии Эрика Колтофа ; Пер. с англ. Москва : Альпина Паблишер, 2019. 204 с.
2. Бок Д. Университеты в условиях рынка. Коммерциализация высшего образования ; пер. с англ. Нац. Исслед. Ун-т «Высшая школа экономики», 2012. 224 с.
3. Бурдьё П. Homo academicus ; пер. с фр. Москва : Изд-во Института Гайдара, 2018. 464 с.
4. Грачев С. В., Городнова Е. А. Исследовательские университеты: мировой опыт и приоритеты развития. Москва : ООО «Медицинское информационное агенство», 2009. 160 с.

5. Друкер П. О профессиональном менеджменте ; Пер. с англ. Москва : Издательский дом «Вильямс», 2006. 320 с.
6. Зеркало недели. № 38. 12-18 октября 2020 р.
7. Лоранж П. Новый взгляд на управленческое образование: задачи руководителей ; пер. с англ. Москва : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. 400 с.
8. Малик Ф. Управлять, работать, жить ; пер. с нем. Москва : Издательство «Добрая книга», 2008. 472 с.
9. Минцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керування компанією ; пер. з англ. Київ : Наш формат, 2018. 400 с.
10. Минцберг Г. Требуется управленцы, а не выпускники МВА. Жесткий взгляд на мягкую практику управления и систему подготовки менеджеров ; Пер. с англ. Москва : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. 544 с.
11. Моргулец О. Б. Управління вищим навчальним закладом як суб'єктом ринку: монографія. Київ : КНУТД, 2017. 454 с.
12. Нуссбаум М. Не ради прибыли: зачем демократии нужны гуманитарные науки ; пер. с англ. Нац. Исслед. Ун-т «Высшая школа экономики», 2014. 192 с.
13. Салми Д. Создание университета мирового класса ; пер. с англ. Москва : Издательство «Весь мир», 2009. 132 с.
14. Каммингс С. Реконструкция стратегии ; Пер. с англ. Харків : Изд-во Гуманитарный центр, 2010. 560 с.
15. Кочарян І. С. Управління вищою освітою: методи, моделі та інформаційні технології: монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 233 с.
16. Кузнецов Е. А. Методологія професіоналізації управлінської діяльності в Україні. Монографія. Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 382 с.
17. Кузнецов Е. А. Управлінський капітал: матер. магіст. семінару. Одеса : Фенікс, 2020. 118 с.
18. Уперенко Н. А., Кузнецов Э. А. Инновационные проблемы истории экономики и менеджмента. Инверсионность, духовность, междисциплинарность: монография. Херсон : «ОЛДИ-ПЛЮС», 2020. 436 с.
19. Фуллер С. Социология интеллектуальной жизни: карьера ума внутри и вне академии ; пер. с англ. Москва : Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2018. 384 с.
20. Хэмел Г. Будущее менеджмента. Москва : Издательство «BestBusinessBooks», 2013. 276 с.
21. Ясперс К. Идея университета ; пер. с нем. Минск : БГУ, 2006. 159 с.

Стаття надійшла 13.04.2020 р.

О. И. Положняк,

старший преподаватель кафедры публичного администрирования
Межрегиональной академии управления персоналом (г.Киев)
ул. Фрометивская, 2, г. Киев, 03039, Украина
e-mail: ginek@onu.edu.ua

ОСОБЕННОСТИ УНИВЕРСИТЕТСКОГО МЕНЕДЖМЕНТ-ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ: ЭЛЕМЕНТЫ СИСТЕМНОСТИ И ИННОВАЦИОННОСТИ

В данной статье проведено исследование особенностей развития университетского менеджмент-образования. Рассмотрено взаимодействие менеджмент-образования и управленческой науки. Определены главные факторы развития современного университета и роль университетского профессионального менеджмента. Обращается внимание на определенные процессы, которые необходимо практически реализовать для достижения более высокого качества менеджмент-образования. Показывается роль экономической науки и образования для подготовки управленческих кадров. Определяются особенности первичного управленческого образования. Предлагаются формы специализации управленческой подготовки бакалавров и магистров. Проводится анализ кадрового состава управленческих кафедр университетов и пути его совершенствования. Рассматриваются особенности факторов влияния на менеджмент-образование отраслевого и структурно-функционального характера. Предлагается рассматривать профессиональный менеджмент как систему, которая имеет возможности для инновационной трансформации. Исследуется системная связь «преподаватель-студент» в контексте инновационного взаимодействия. Обращается внимание на характер профессиональной подготовки преподавательского состава университета, который работает с специальностью «менеджмент». Доказывается необходимость системного и инновационного взаимодействия «менеджмент-образования – управленческой науки – бизнес-сообщества». Обращается внимание на необходимость рассмотрения американского опыта деятельности лучших университетов для Украины. Предлагается для исследования модель «университет как экономическая корпорация». Определяется роль менеджмент-образования и университетской управленческой науки для создания условий развития университета третьего поколения.

Ключевые слова: менеджмент-образование; управленческая наука; профессиональная система менеджмента; профессионализация управленческой деятельности; первичное управленческое образование; связь экономики и менеджмента; управленческие кадры; профессиональная подготовка преподавателей; отраслевая специфика менеджмента; функциональная специфика менеджмента; бизнес-сообщество; системное и инновационное взаимодействие; экономическая корпорация; университеты третьего поколения.

O. I. Polotnyanko,

Senior Lecturer in the Department of Public Administration
Interregional Academy of Personnel Management (Kyiv)
Prometivska St., 2, Kyiv, 02000, Ukraine
e-mail: rinek@onu.edu.ua

FEATURES OF UNIVERSITY MANAGEMENT EDUCATION IN UKRAINE: ELEMENTS OF SYSTEMATION AND INNOVATION

This article investigates the features of the development of university management education. The interaction of management-education and management science is considered. The main factors of development of the modern university and the role of university professional management are determined. Attention is drawn to certain processes that must be practically implemented in order to achieve a better quality of management education. The role of economic science and education for management training is proved. The features of primary management education are determined. The forms of specialization of management training of bachelors and masters are offered. An analysis of the staff composition of the administrative departments of the universities and ways of its improvement. The features of the factors of influence on management-education of branch and structural-functional character are considered. It is suggested to consider professional management as a system that has the potential for innovative transformation. The systemic connection “teacher-student” in the context of innovative interaction is investigated. Attention is drawn to the nature of the professional training of the teaching staff of the university, which works with a specialty “management”. The necessity of systematic and innovative interaction of “management-education – management science – business community” is proved. Attention is drawn to the need to consider the American experience of the best universities in Ukraine. The university as an economic corporation model is proposed for research. The role of management education and university management science in creating the conditions for the development of the third generation university is determined.

Keywords: management education; management science; professional management system; professionalization of management activity; primary management education; links between economics and management; management personnel; professional training of teachers; branch specificity of management; functional specificity of management; business community; systematic and innovative interaction; economic corporation; third generation universities.

References

1. Blumart, T. (2019). Chetvertaia promyshlennaia revoliutsia i biznes : Kak konkurirovat i razvivatsia v epokhy singuliarnosti [The fourth industrial revolution and business : How to compete and development in age of singularity]. [in Russian].
2. Bok, D. (2012). Universitety v usloviakh rynka. Kommertsializatsiia vysshego obrazovaniia [Universities in the market. Commercialization of Higher Education]. Nats. Issled. Un-t «Vysshhaia shkola ekonomiki». [in Russian].
3. Burde, P. (2018). Homo academicus [Homo academicus]. Moskva : Izd-vo Instituta Gaidara. [in Russian].

4. Grachev, S. V. & Gorodnova, E. A. (2009). Issledovatel'skie universitety: mirovoi opyt i priority razvitiia [Research Universities: World Experience and Development Priorities]. Moskva : OOO «Meditsinskoe informatsionnoe agenstvo». [in Russian].
5. Druker, P. (2006). O professionalnom menedzhmente [About professional management]. Moskva : Izdatelskii dom «Viliams». [in Russian].
6. Zerkalo nedeli [Mirror of the week]. № 38. 12-18 oktiabria 2020 r. [in Russian].
7. Loranzh, P. (2004). Novyi vzgliad na upravlencheskoe obrazovanie: zadachi rukovoditelei [Novyi vzgliad na upravlencheskoe obrazovanie: zadachi rukovoditelei]. Moskva : ZAO «Olimp-Biznes». [in Russian].
8. Malik, F. (2008). Upravliat, rabotat, zhyt [Manage, work, live]. Moskva : Izdatel'stvo «Dobraia kniga». [in Russian].
9. Mintsberh H. Anatomii menedzhmentu. Efektivnyi sposib keruvannia kompaniieiu [Anatomy of management. An effective way to run a business]. Kyiv : Nash format, 2018. [in Ukrainian].
10. Mintzberg, G. (2008). Trebuiutsia upravlentsy, a ne vypuskniki MBA. Zhestkii vzgliad na miagkuiu praktitu upravleniia i sistemu podgotovki menedzherov. [Managers are required, not MBA graduates. Conservative view on the soft management practice and managers education]. Moskva. [in Russian].
11. Morhulets, O. B. (2017). Upravlinnia vyshchym navchalnym zakladom yak subiekтом rynku: monohrafiia [Managing a higher education institution as a market entity: a monograph]. Kyiv : KNUVD. [in Ukrainian].
12. Nussbaum, M. (2014). Ne radi prybyli: zachem demokratii nuzhny gumanitarnye nauki [Not for profit: why democracy needs humanities]. Nats. Issled. Un-t «Vys-shaia shkola ekonomiki». [in Russian].
13. Salmi D. (2009). Sozdanie universiteta mirovogo klassa [Creating a world-class university]. Moskva : Izdatel'stvo «Ves mir». [in Russian].
14. Kamming, S. (2010). Rekonstruktsiia strategii [Reconstruction of the strategy]. Kharkov : Izd-vo Gumanitarnyi Tsent. [in Russian].
15. Kocharian, I. S. Upravlinnia vyshchoiu osvitoiu: metody, modeli ta informatsiini tekhnolohii: monohrafiia [Management of higher education: methods, models and information technologies: monograph]. Kyiv : KNEU, 2015. [in Ukrainian].
16. Kuznietsov, E. A. (2017). Metodolohiia profesionalizatsii upravlinskoi diialnosti v Ukraini [The methodology of professionalization management activity in Ukraine]. Kherson : OLDI PLUS. [in Ukrainian].
17. Kuznietsov, E. A. (2020). Profesionalizatsiia menedzhmentu: maister-klas. Materialy naukovu-metodolohichnoho seminaru [Professionalization of management: master class. Materials of scientific and methodological seminar]. Odesa : Feniks. [in Ukrainian].
18. Uperenko, N. A. & Kuznietsov, E. A. (2020). Innovatsionnye problemy istorii ekonomiki i menedzhmenta. Inversionnost, dukhovnost, mezhdistsiplinarnost: monohrafiia [Innovative problems in the history of economics and management. Inversion, Spirituality, Interdisciplinarity: Monograph]. Herson : «OLDI-PLYUS». [in Russian].
19. Fuller, S. (2018). Sotsiologiia intellektualnoi zhizni: karera uma vnutri i vne aka-

- demii [Sociology of Intellectual Life: A Career of the Mind inside and outside the Academy]. Moskva : Izdatelskii dom «Delo» RANHiGS. [in Russian].
20. Khemel, G. (2013). Budushchee menedzhmenta [Future of management]. Sankt-Peterburg. [in Russian].
 21. Yaspers, K. (2006). Ideia universiteta [Idea of university]. Minsk : BGU. [in Russian].